

Gideon geroepen

Periodethema: Gideon
Richteren 6

a. Wat vooraf ging (Richt. 6: 1-10)

UITLEG VAN DE TEKST

Na de bevrijding onder Barak en Debora (Richt. 5) verviel het volk opnieuw tot afgodendienst. De verleiding daartoe was ook groot. De Israëlieten waren als veehoeders niet gewend om het land te bebouwen. Ze moesten dat nog helemaal leren van de inheemse bevolking. Maar voor die bevolking was het bewerken van het land nauw verbonden met hun godsdienst. Ploegen en offeren aan Baäl en Astarte stonden op één lijn en waren even noodzakelijk voor een goede oogst. Heel gemakkelijk nam Israël met de werkmethoden ook de godsdienst over. Zeven jaar lang, een volle periode, geeft de HEERE hen dan over in de handen van de Midianieten. Deze woonden ten zuidoosten van Kanaän. Samen met de Amalekieten en andere nomadenvolken trokken ze bij het meer van Tiberias het land binnen. Vanuit de vlakte van Jizreël zwermde ze dan rovend en plunderend uit naar het zuiden en westen tot aan Gaza toe. Als hun koningen worden genoemd: Oreb en Zeëb, Zeba en Tsalmuna. Hun kamelen waren versierd met kettinkjes en halve maantjes ter ere van Astarte. Ze moeten een kleurrijk en tegelijk schrikbaar geheel hebben gevormd. Ieder jaar wanneer juist de oogst van het land was gehaald, doken ze op en haalden hun buit binnen. Zodat we lezen dat Israël zeer verarmt. En zoals vaker, de nood leert hen bidden. Ze roepen tot de HEERE. De HEERE antwoordt met de zending van een profeet, die hen in naam van de HEERE eraan herinnert hoe de HEERE hen uit Egypte heeft verlost en hen ook met nadruk heeft ingescherpt de afgoden van de Amorieten niet te dienen. Ze hebben echter Zijn woorden in de wind

geslagen en het toch gedaan. Daarom is het oordeel gekomen. Verder lezen we niet van deze profeet.

TER OVERWEGING

Ook hier weer het verdrietig relaas van Israëls ontrouw. Immers het mocht dan wel verleidelijk zijn om de afgoden te dienen, te verontschuldigen waren de Israëlieten niet. De HEERE had ze duidelijk genoeg voorgehouden wat hen in het beloofde land te doen stond. Toch heeft de HEERE Zijn volk er niet voor over. Hij laat ze niet gaan in hun afval en zonde. Hij straft hen om hen tot bezinning te laten komen. En als ze dan wel tot de HEERE roepen, maar kennelijk zonder berouw, zendt Hij Zijn boodschapper om duidelijk te maken wat er tussen Hem en Zijn volk is. We mogen onze kinderen hier laten zien dat een echt gebed altijd gepaard gaat met berouw en ootmoed. Als Zijn volk Zich zal schuldig kennen, zal de HEERE aan Zijn verbond denken.

b. Gideons roeping (Richt. 6: 11-24)

UITLEG VAN DE TEKST

Na de ontdekkende en vermanende woorden van de verder onbekend blijvende profeet gaat God Zijn volk verlossen. Daartoe wordt Gideon geroepen. Een engel des HEEREN stelt zich onder de eik te Ofra. Hier kan een heilige boom mee bedoeld zijn. Zo'n boom speelde als symbool van de vruchtbaarheid een rol bij de Baälsdienst. Ofra was gelegen in het westen van het stamgebied van Manasse. Gideon was zijn tarwe aan het dorsen. Uit veiligheidsoverwegingen deed hij dat niet op de

gemeenschappelijke dorpsvloer, zoals te doen gebruikelijk was. De wijnpers, waarin hij aan het werk was, zal wel in een rots uitgehouwen zijn geweest. Het koren werd gedorst door op de aren te slaan. Joas, de Abiezriet, was een dorpsheer uit de stam van Manasse. De engel verschijnt aan Gideon en zegt hem dat de HEERE met hem is en dat hij een strijdbare held is. Gideon echter vraagt zich af hoe hij dat rijmen moet met de werkelijkheid, die hij om zich heen ziet. Dan zegt de engel rechtstreeks dat Gideon heen moet gaan om Israël uit de hand van de Midianieten te verlossen. Gideon vindt zichzelf daarvoor allerm minst de aangewezen persoon. Zijn geslacht is het onaanzienlijkste van Manasse. En bovendien is hij thuis de jongste. Door de mond van de engel vernieuwt de HEERE dan Zijn belofte. Inmiddels begint het langzamerhand tot Gideon door te dringen, Wie het is Die met hem spreekt. Wat hij de engel als maaltijd aanbiedt, draagt het karakter van een offer. Ongezuurd duidt op reinheid. Een efa is volgens de Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus 36 liter, volgens een ouder Egyptisch papyrus 21 liter. Het sop is het nat van het vlees. Als dan het offer door vuur verteerd wordt, is het voor Gideon helemaal duidelijk met Wie hij te doen heeft. Hij is bang dat hij nu ook zelf verteerd zal worden. Wie zal immers God zien en leven (Ex. 19: 3; Jes. 6: 5) Van over het altaar mag Gideon dan horen: de HEERE is vrede. Vrede betekent herstel van de verhoudingen. Dat begint bij de verhouding tot God, maar spreidt zich verder over heel het bestaan uit.

TER OVERWEGING

Bij de roeping van Gideon staat centraal: de HEERE is met u. Gideon kan dat helemaal niet bekijken. De toestand waarin zijn volk verkeert, doet hem dan wel niet twifelen aan Gods macht, wel aan Zijn gunst. Gideon is in zichzelf een zwak en gering mens, ja een onrein mens, die sterven moet als hij de heilige God in de ogen moet zien. Maar zijn roeping betekent tegelijkertijd de belofte dat de HEERE hem helpen zal. Vanuit die belofte kan de engel hem ook aanspreken als strijdbare held. In die belofte ligt de kracht van Gideon. Die belofte rust in wezen in de verzoening, dat komt in dit Bijbelgedeelte ook duidelijk naar voren. De vredegroet klinkt van over het altaar der verzoening. We kunnen hier denken aan de roeping van Jesaja, maar meer nog aan Golgotha, waar Christus het offer voor de zonde heeft gebracht. Van over dat altaar klinkt nu ons Gods vredeboodschap tegen.

Onze kinderen hebben de neiging tot heldenverering. In deze vertelling wordt duidelijk, dat Gods knechten geen helden zijn in zichzelf.

c. Gideons eerste optreden en nieuwe aarzeling (Richt. 6: 25-40)

UITLEG VAN DE TEKST

De eerste opdracht, die Gideon krijgt is het afbreken van het altaar van Baal. Tegelijk moet hij een offer brengen aan de HEERE, als teken van herstel van de rechte eredienst. De tweede jonge stier moet geofferd worden, waarschijnlijk omdat de eerste al aan de HEERE toebehoorde. Het bos, waarover in de tekst gesproken wordt, zijn de gewijde bomen, die bij een Baälaltaar hoorden. Uit vrees voor ontdekking voert Gideon zijn opdracht 's nachts uit. De volgende morgen zien de mannen van die stad de ravage. Die mannen zullen wel nog overgebleven Kanaänieten geweest zijn. Al spoedig lekt uit dat Gideon de dader is. Men eist van zijn vader Joas dat Gideon ter dood gebracht zal worden. Deze redt zich zeer slim uit deze moeilijke situatie. Baäl zal Gideon zelf wel straffen. Dat hoeven zij niet te doen. Gideon heeft daaraan de naam Jerubbaäl overgehouden, wat zoveel betekent als: Baäl twistte met hem. Na dit voorval wordt de Geest des HEEREN vaardig over Gideon. Inmiddels zijn ook de Midianieten het land weer binnengevallen. En Gideon blaast de krijgsbazuin. Een aanzienlijk deel van Israëls stammen verzamelt hij ten strijde. Toch is zijn hart nog vol aarzeling. Gideon heeft er behoefte aan dat de HEERE Zijn woord bevestigt en vraagt om een teken. De Heere voldoet aan de vraag van Gideon. Gideon legt een schapenvacht in het gras. Het schapenvacht is, zoals Gideon dat gevraagd heeft, de volgende morgen nat terwijl de omgeving droog is. Dit is een groot wonder, want altijd is het gras nat van de dauw, deze nacht niet. Nog een keer vraagt Gideon om een teken. Hij vraagt of het vacht droog is en de omgeving nat. Dit is misschien nog wel een groter wonder, omdat een vacht altijd vocht aantrekt vanuit zijn omgeving. De Heere geeft het, Gideon mag weten dat de Heere gereed staat tot zijn hulp, de Heere houdt Zijn woord en heeft dit tot ondersteuning van Gideon bevestigd. Het is voor Gideon genoeg, hij durft nu over te gaan tot de strijd.

TER OVERWEGING

Gideon moet eer hij ten strijde trekt een duidelijk teken stellen tegen de afgodendienst. De altaren van Baal moeten afgebroken worden.

De dienst van de HEERE moet opnieuw worden ingericht. Hier is geen combinatie mogelijk. Hier geldt slechts of of. Dat geldt voor vandaag aan de dag niet minder. De oprechte dienst van de HEERE betekent ook nu breken met de dienst van de afgoden. Het altaar van de wereldgelijkvormigheid bijvoorbeeld in ik-zucht en materialisme moet ook nu worden geslecht. Dat mag onze kin-

deren ook duidelijk worden voorgesteld. Tot nu toe maakt Gideon nog niet bepaald een heldhaftige indruk. Z'n opdracht inzake het Baälbeeld voert hij 's nachts uit en als z'n krijgsvolk verzameld is, aarzelt hij nog en vraagt een extra teken. Terwijl de HEERE zo duidelijk gesproken had! Wat een macht vormen kleingeloof en ongelooft. We hoeven wat dat betreft niet op Gideon neer te zien. We mogen ons wel verwonderen over de barmhartigheid van de HEERE, die zijn weifelende knecht ook hierin tegemoet komt. Met tekenen vragen moeten we overigens wel voorzichtig zijn. We worden allereerst geroepen om naar het Woord van God te leven en te handelen en daarop te vertrouwen. In bijzondere nood en bijzondere omstandigheden kan het vragen van tekenen in het leven van het geloof echter toch z'n plaats hebben. Wel dienen we hier altijd op onze hoede te zijn voor ons ongelovig hart. Over het tekenen vragen uit ongelooft lezen we bijvoorbeeld in Luk. 11: 29.

GELOOFSLEER

Het volk leeft in grote nood vanwege de zonde. Vanuit die nood zien we dat zij roepen tot de HEERE. De HEERE antwoordt hen en wijst hen op de zonde. Het gebed kwam voort uit nood en het is de vraag in hoeverre het gepaard ging met berouw. Tegelijk zien we wel dat de HEERE ook dit gebed hoort. In de Heidelbergse Catechismus, zondag 45 zien we hoe we de HEERE mogen aanroepen. 'Wat behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is en van Hem verhoord wordt?' 'Ten eerste, dat wij alleen de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord ons geopenbaard heeft, om al hetgeen dat Hij ons geboden heeft te bidden, van harte aanroepen. Ten andere dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht van Zijn majesteit verootmoedigen. Ten derde dat wij dezen vasten grond hebben dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil zekerlijk wil verhoren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft.'

